

Интернет 2006

Dev.Med.Child.Neurol, 2006, 48 47, 571-576

Интернет 2006

*Д-р Уилям Л. Опенхайм,
председател на Американската академия за церебрална парализа и развойна
медицина /ААЦПРМ/*

Всяка година „Развойна медицина и детска неврология” /РМДН/ отправя покана към новоизбрания председател на Американската академия за церебрална парализа и развойна медицина /ААЦПРМ/ да гостува на страниците на списанието със своя уводна статия. В това си качество, отбелязвайки 60-та годишнина от създаването на нашата академия, аз приветствам възможността да споделя някои свои виждания относно появата на интернет като средство, чието влияние през последните две десетилетия стремително нараства, както върху изследванията в областта на медицината, така и при разпространението на информация в световен мащаб. И въпреки че още тогава основателите на академията ясно подчертават важноста на комуникацията като ключов елемент за бъдещия напредък, те едва ли са си представяли, че в това бъдеще ще е възможна мигновената обмяна на информация или пък че това ще спомогне сътрудничеството между индивиди, намиращи се на големи разстояния един от друг, ще се ускори процеса на декодиране на човешкия геном и на пациентите ще се предоставя информация, която в миналото е била от компетенцията единствено на академичните среди. През септември посредством интернет части от годишната среща на нашата академия в Бостън ще бъдат пряко предавани в десет града на четири различни страни по света. Така онези, които не могат да посетят лично това събитие, ще получат възможността да се запознаят с лекциите и по-късно посредством специални интернет сесии в реално време да обменят мисли с лекторите. Освен това ААЦПРМ вече ежесечно излъчва специализирано едночасово web-предаване за своите чланове, където световно признати учени дискутират различни актуални теми и въпроси.

Грижата за пациента също бе пряко засегната от интернет пространството. За мнозина от нас вече е съвсем естествено да използваме компютър при срещите с пациенти, било то за да си припомним съдържанието на медицинския картон на дадено лице, или пък с цел проучване на нови здравословни състояния. Все повече институции и лекари прибягват до поддържане на изцяло електронни бази данни и картотеки, включващи дигитални рентгенограми. Разяснения към последните не се предоставят на сайта, макар всъщност самите снимки да са публикувани именно там. Някои от тези неща се правят с цел удобство и улеснение, но сякаш все по-голямо значение в настъпващите промени придобиват и чисто икономическите аспекти и фактора рентабилност. Все още обаче остава неясно доколко всичко случващо се е законосъобразно с оглед на отговорността, след като очевидно данни и становища така лесно и безпрепятствено съумяват да прескачат геополитическите граници за допълнителни мнения и консултации. Ясно е, обаче, че интернет стремглаво напредва към изпълнение на заветния обет да запълни информационната празнота между селото и града, развития и развиващия се свят, богатите и бедните.

Преходът към дигиталната революция не винаги е протичал гладко. Понякога цената е твърде висока и в миналото редица видни лекари оказваха известна съпротива на навлизането на технологията възможно най-дълго, непосредствено до момента, когато те буквално баха задължени да разполагат с електронна поща, чийто регулярен преглед трябваше препоръчително да се превърне в рутина. За по-младите поколения преходът бе по-лесен, тъй като за младежите досъпът до интернет и използването на комуникатори за обмяна на информация в реално време бе нещо значително по-

естествено. Но, на което и стъпало от тази своеобразна дигитална революция да се намирате, очевидно е че в самото естество на медицинските публикации тече дълбока промяна. Използват се компютри за написването на статии и материали в областта на медицината, които впоследствие също по електронен път биват изпращани до редакциите на списанията, където пък чрез интернет се събират, обработват и резюмират коментарите, за да бъдат препратени обратно към автора. Основите на издателската дейност претърпяха една толкова бърза метаморфоза, че едва неколцина крупни медицински издателства успяха да преодолеят новите предизвикателства и да оцелеят. По този начин властта в областта на ценообразуването постепенно се концентрираше в ръцете на все по-малко хора. И както би могло да се очаква цените отбелязаха ръст, поради което понастоящем множество институции обмислят варианти напълно да се откажат от традиционните публикации с аргумента, че не бе било редно обратно да заплащат за собствените си академични трудове. В хода на прехода към виртуални електронни библиотеки, все по-голяма острота придобиват дебатите относно съхраняването на традиционната интелектуална собственост.

И ако обективните ползи и положителни страни на рационализирания процес на публикуване ся ясно обозрими и разграничими, то лесния достъп има и своята тъмна страна. А именно, лицата и компаниите които не изпитват необходимост да се ангажират с капризите и лутанията на научния процес, имат на практика същия достъп до масите, както и конвенционалните издатели на медицински трудове и материали. Семействата на деца с хронични заболявания и увреждания, като например церебрална парализа, често прибегват до интернет като основен източник на информация, считайки че конвенционалната медицина в техния случай е претърпяла провал. Онова което намират там, обаче, е богато разнообразие от достоверни на пръв поглед, но недоказани лекове и терапии, проповядвани от различни извънредно харизматични личности, често под формата на реклами, придружени от съответните брошури, като ефикасността на последните се удостоверява посредством наличието на миниатюрни клиники от типа „частен дом”, обучителни програми или атестати и препоръки, засвидетелствани от дадени лица чрез техните спортни постижения.

С оглед на политическата коректност и юридическа отговорност, трябва да отбележим, че тези методи са просто недоказани и попадат в по-общия контекст на допълнителната и алтернативната медицина. Практикуващите ги лица често наистина вярват в онова, което правят, така че не винаги могат да бъдат обвинявани в измама или недобронамереност, но резултатът, ефектът за засегнатите семейства от този тип лечения, с оглед на фактора време и средства, в крайна сметка си остава също толкова негативен. Това, в такъв случай, можем да наречем „тъмната страна” на интернет. Това е среда, която в своята същност е безкрайно демократична, но в която цари и относително беззаконие, място, където даден уебсайт може да изглежда изключително убедително единствено и само посредством добавянето на малко електронен блясък, известна доза драматизъм и притворна откровеност. А когато стоката, която се предлага е надежда, то всички ние неминуемо ставаме уязвими. Този тип „зрелищни” сайтове, са много по-примамливи от по-изчистените такива, предлагани от страна на списание *РМДН* и *ААЦПРМ* и други традиционни утвърдени издателски къщи и експертни групи. Затова днес сме изправени пред предизвикателството да образуваме ползвателите на интернет без да ги отблъскваме и отчуждаваме, тъй като те посещават милиони уебсайтове и милиарди електронни страници, които днес съставляват интернет. Начинът, по който ще се справим с това предизвикателство е може би дори по-важен от самата нова технология. Валидността и смисълът на мотото „Доверие в източника, доверие в уебсайта” сякаш никога не е било така жизненоважно, както е днес. Днес повече от всякога списания като *РМДН* и професионални сдружения от рода

на *ААЦПРМ* са светъл пример, символ на почтеността за всички хора в нужда и отчаяние. Защото, когато иде реч за интернет, разликата между средата, средството и посланието е в повечето случаи огромна.